

Lektsioonid: Jr 31:15–17; Mt 2:13–21

Jutlus: 1Kr 1:26–29

Laulud: 367 (1–2); 360 (1–4, 5); 65 (1–5); 36 (1–2)

Vaadake, vennad, iseendid, millistena te olete kutsutud: mitte palju tarku inimeste meelest, mitte palju vägevaid, mitte palju kõrgeist soost. Kuid Jumal on valinud maailma meelest narrid, et häbistada tarku, ja Jumal on valinud maailma meelest nõrgad, et häbistada tugevaid. Jumal on valinud need, kes maailma meelest on alamast soost ja halvakspandud, need, kes midagi ei ole, et teha tühiseks need, kes midagi on, et ükski inimene ei kiitleks Jumala ees.

ERR-i saate „Esimene stuudio” selle aasta viimases saates oli ajakirjanik Mirko Ojakivil külas Tallinna Tehnikaülikooli rektor Tiit Land. Saate lõpus, mõeldes eelseisvaile jõulupühadele, küsis saatejuht prof Landilt, kas too usub Jumalasse. Prof Land vastas selgelt ja keerutamata, et ta on teadlane ja Jumalasse ei usu, kuid jõule ta peab, sest see olla ilus traditsioon.

Tunnistan, et mul oli seda mõtteavaldust kurb kuulata, kuna mõtlesin Eesti akadeemilise tehnikavaldkonna liikmeile, keda juhib inimene, kes Jumalasse ei usu. Kuid ärgu jäägu minu märkusest muljet, et ma kuidagi alavääristaksin prof Landi panust meie tehnikateadusesse. Küllap Jumal teab, kuidas asjad peavad olema. Ja selle mõttega liigun tänase jutlusealuse kirjakoha juurde. Apostel Paulus pöördub siin oma rajatud Korintose koguduse poole, kellest enamik on lihtsad inimesed. Või nagu Paulus ütleb: „...mitte palju tarku inimeste meelest, mitte palju vägevaid, mitte palju kõrgeist soost.” Ja Paulus põhjendab seda asjaolu sellega, et selline ongi Jumala plaan.

Jumala eesmärk on Piibli põhjal see, nagu ka Paulus meie kirjakohas ütleb, et ükski inimene ei kiitleks Jumala ees, st ei püüaks toetuda omaenese aule, vaid taotleks ainult Jumala au.

Juba 6. sajandil elanud suur Iisraeli prohvet Jeremija ütleb Jr 9:22j: „Nõnda ütleb Issand: Ärgu kiidelgu tark oma tarkusest, ärgu kiidelgu vägev oma vägevusest, ärgu kiidelgu rikas oma rikkusest, vaid kes kiitleb, kiidelgu sellest, et ta on arukas ja tunneb mind, et mina olen Issand, kes teeb head, õigust ja õiglust maal. Sest seesugused asjad on mu meele järgi, ütleb Issand.”

Samas tuleb tähele panna ka Pauluse sõnu, kui ta ütleb meie kirjakohas: „...mitte palju tarku, ... mitte palju vägevaid, ... mitte palju kõrgeist soost.” Kas ei tähenda see seda, et Jumala kutsutute hulgas on siiski ka tarku, vägevaid ja kõrgeist soost? Näib küll nii. Teame ju ka ajaloost ja tänapäevast, et pühendunud kristlaste hulgas on suuri teadlasi, riigijuhte ja aadlikke. Kandis ju vennastekoguduse rajaja 18. sajandil Nikolaus Ludwig von Zinzendorf krahvitiitlit. Ja vennastekogudus oli paradoksaalsel kombel omakorda just lihtsate inimeste liikumine – teame sellisena vennastekoguduse suurt mõju ka Eestis.

Seega võiks ehk ka öelda, et Jumal kutsub n-ö tavaliste inimeste kõrval ka väljapaistvaid, kes on Jumala riigi tööks samuti vajalikud. Ent rõhuasetus on siiski neile inimestele, kellel pole palju välist, millega kiidelda – ei au, ei hiilgust, kui meenutada tuntud jõululaulu. Ka Jeesus kutsus ju esimesteks jüngriteks lihtsad kalurid, kel polnud muud midagi kui nende igapäevane leivatöö ja mõnel ka perekond

Ent võiks öelda, et Jeesus läheb veelgi kaugemale. Ta toob isegi oma n-ö lihtsast soost jüngreile eeskujuks lapsed. Mt 18:1jj kohaselt tulid Jeesuse juurde tema jüngrid ja küsisid: „Kes küll on suurim taevariigis?” Mille peale Jeesus kutsus ühe lapse, pani nende keskele seisma ja ütles: „Tõesti, ma ütlen teile, kui te ei pöördu ega saa kui lapsed, ei pääse te taevariiki! Kes nüüd iseennast alandab selle lapse taoliseks, see on suurim taevariigis. Ja kes iganes ühe niisuguse lapse võtab vastu minu nimel, võtab vastu minu.”

Miks siis Jeesus niivõrd lapsi eelistab? Mida ta nendes näeb?

Briti 17.–18. sajandi vahetusel elanud nonkonformist ja presbüterliku kiriku vaimulik Matthew Henry kommenteerib oma piiblitõlgenduses seda nii: „Väga noored lapsed ei ihka autoriteeti, ei hooli välistest erinevustest, on vabad pahatahtlikkusest, on avatud õppimisele ja sõltuvad meelsasti oma vanemaist. On tõsi, et nad hakkavad peagi ilmutama teistsuguseid kalduvusi ja neile õpetatakse

juba varases eas teisi ideid; aga eelmainitud on just lapsepõlve tunnused ja teevad neist tõeliste kristlaste alandliku meele väärilised sümbolid. Kindlasti peame oma vaimus iga päev uuenema, et meist saaksid lihtsad ja alandlikud nagu väikesed lapsed, ja valmis olema kõigist vähimad.”

Tänane pühapäev langeb 28. detsembrile, mil lääne kristlikes kirikuis tähistatakse süütalastepäeva. Selle päeva sisuks on samuti lastega juhtunu: mälestatakse kuningas Heroodese lastetapmise ohvreid ja meenutatakse Joosepi, Maarja ja Jeesus-lapse põgenemist Egiptusse – sellest kõneles ka tänane evangeeliumitekst.

Eelneva jutu kontekstis on eriti julm, et üks kuningas tõstab käe just laste vastu: täpselt vastupidi sellele, kuidas Jumal tahab. Kuningas Heroodes püüab selle lastetapuga kõrvaldada oma rivaali, keda ta arvab kuningaks nimetatud Jeesuslapse olevat. Ja seeläbi ilmutab Heroodes oma käitumisega täpselt seda, mida Jumal apostel Pauluse sõnul taunib: et ükski inimene ei kiitleks Jumala ees.

Sest kuningas Heroodes rajas ju oma lootuse oma ilmalikule võimule. Talle öeldi, et Iisraeli rahva Messias pidi Pühakirja järgi sündima Petlemmas ja seega ta teab, et Jeesuslapse näol on tegemist kellegagi, kellel on seos Jumalaga. Kuid ta ei hooli sellest ja näitab sellega üles oma uskmatust Jumala suhtes ja lootust oma heale käekäigule siin maailmas oma võimu kaudu.

Lastetapulugu pälviks tänases õhtumaa ühiskonnas karmi karistus, sest siin kaitstakse teatavasti järjest rohkem laste õigusi. Loodud on lasteombudsmani ametikoht, millega kaitstakse laste ja noorte õigusi suhetes riigivõimuga. Esimese riigina lõi lasteombudsmani ametikoha 1981. aastal Norra ja Eestis on see olemas alates 2011. aastast.

Selles seoses kõlab Heroodese lastetapmise lugu eriti julmalt. Samas, kui vaadata seda, mille poolest Jeesus lapsi esile tõstab, siis tekib mõte, et tänapäevane laste õiguste kaitsmine on teistel alustel. Kas pole nii, et lasteombudsmani töö filosoofiline eesmärk on anda lastele järjest rohkem täiskasvanute õigusi? Seega, muuta nad järjest rohkem täiskasvanute sarnaseks? Aga kui nii, siis keda tuua eeskujuks täiskasvanuile, kes kipuvad iseennast austama enam kui Jumalat?

Seepärast tuleb Jumalaga õige suhte leidmiseks otsida abi alandlikkuselt kõrgema ees ja ustavuselt tema suhtes – olgu siis inimese iga milline tahes. Ka vaene inimene võib olla uskmatu või jumalaeitaja, kuna tema elu on nii raske, et tal pole aega n-ö jumalaasjadega tegelda. Meenutagem Jeesuse tähendamissõna külvajast, kus Mt 13:22 öeldakse kolmana pinna kohta, kuhu külvaja seeme kukkus: „Ohakate sekka külvatu on see, kes sõna küll kuuleb, ent selle ajastu muretsemised ja rikkuse petlik ahvatlus lämmatavad sõna ning see jääb viljatuks.” Niisiis võivad Jumala sõna lämmatada ka selle ajastu muretsemised.

Ka lapsed võivad olla patused. Sellega seoses tuleb meelde inglise kirjanik, nobelist Sir William Golding, kelle raamat „Kärbeste jumal” kõneleb, kirikukeeles väljendudes, laste patuse ilmlemisest meie tsivilisatsioonist väljaspool. Inglise poisid on sattunud lennuõnnetuse tagajärjel asustamata saarele, kuid unustavad kiiresti oma kätteõpitud moraalireeglid, kui pole parajasti kedagi neid meelde tuletamas.

See viib mõtted seadusele ja evangeeliumile. Paulus ütleb Rm 3:20, et seaduse kaudu tuleb patutundmine ja sellena on see vajalik. Päris väikses lapses on siirust, loomulikkust ja alandlikkust ehk tõesti rohkem kui teismelises ja täiskasvanus, kuid edasi tuleb inimesele õpetada käske ja keelde, et ta oskaks võidelda oma patuga.

Samas ei tohi unustada ka evangeeliumi, mis ütleb, et Jumala Poja Jeesuse Kristuse läbi on kogu seadus ületatud ja usk Temasse muudab meid Jumala lasteks.

Niisiis jäägem ikkagi Pauluse sõnade juurde, et „Jumal on valinud need, kes maailma meelest on alamast soost ja halvaks pandud, need, kes midagi ei ole, et teha tühiseks need, kes midagi on, et ükski inimene ei kiitleks Jumala ees.” Ja toogem üksteisele eeskujuks noored lapsed, keda Jeesus oma jüngerile eeskujuks toob!

Aamen.